

1873 Steinbratt oppi Hammeren

Tittelen på dette kapittelet er noe misvisende, men jeg har valgt det slik for å indikere at dagens ankomst opp til Hammeren ovenfor Måldalen, lengst øst i Stjørdal kommune, er en temmelig bratt ”fornøyelse”.

Fornøyelse fordi det gir så meget å få komme opp på de små plataene i åssiden, misvisende fordi det fra gammelt av var en helt annen ankomst.

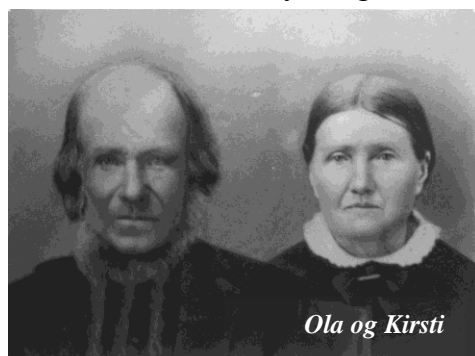
En vakker septemberdag i 2003 er jeg med dagens eier, Ruth Bitnes, opp til Hammeren, og etter hvert som firehjulstrekkeren sliter seg oppover på en skrøpelig vei, blir jeg mer og mer forundret over at her oppe kunne en familie livnære seg. For et slit opp og ned, tenker jeg - men da kan Ruth fortelle meg med sin klare Ryfylkedialekt, at de faktisk ikke gikk opp til Hammeren, men ned til Hammeren. Veien til Meråker gikk nemlig i åsryggen noen meter ovenfor plataet. Der er det den dag i dag et tråkk som vitnesbyrd på den tidens ferdselsvei sommerstid mellom Flora og Gudå. Svenskeveien eller Kongeveien er nok mellom 2 og 3 000 år gammel. Den var mest av betydning for å frakte frem jernet. Svenskene, som alltid har vært på jakt etter veien til havet, lot svenske spioner anlegge en vei nede ved elva på 1600-tallet. Men denne ble ofte ødelagt av flom, og veien var nok tryggest oppe i åssiden. På vinterstid tok de seg likevel fram i dalbunnen - på isen av Stjørdalselva.

I dag har Ruth Bitnes sitt andre hjem her oppe, hvor det er merker etter bosetningen sist på 1800-tallet. Ruth kom til Trøndelag i 1957, hvor hun giftet seg med John Bitnes. Han døde i 1990. Ruth Bitnes har vært 47 år i helsevesenet som sykepleier og lærer på Sykepleierskolen. Hammeren ble kjøpt av bestefar til hennes mann - med tanke på underbruk. Slik havnet Hammeren i hennes slekt, og de satte opp ei hytte på stedet i 1973.

Hammeren (uttales: Håmåren), er opprinnelig Meådalshammeren, en fjellhammer rett ovenfor Meådal i Flornes. Og en kan saktens lure på hvorfor noen slo seg ned der oppe. Men mye tyder på at det var langt mindre nattefrost enn nede i Meråkerbygda - på grunn av det lette vinddraget over Hammeren. Ved folketellinga i 1801 er det John Johnsen Sørkilmo, født i 1760 som er ført opp som husmann med jord. Senere ble eiendommen registrert som eget bruk. At ei slik lita ”berghylle” kunne brødfø større familier, gir grunn til respekt og beundring. Men det var nok *kummerlig*. I dag har dette ordet fått en annen ”betydning”, noe ”romantisk og ærefullt” - til ettertanke, der vi har vanskelig for å forstå hvilket slit og strev det måtte ha vært. Men de visste ikke om noe annet. Til å begynne med var det ingen alternativ. De bare måtte - ellers så svalt de i hjel.

I 1873 utvandret datidens eier, Ola Eriksen Øfstireina, med sin familie til Amerika. Ola Eriksen Øfstireina ble født 8.mars 1809 (d.17.aug 1892). Han giftet seg den 30.oktober 1840 med Kirsti Arntsdatter

Hjelsvollsplass, født 10.oktober 1814. Sammen fikk de barna: Sigrid, Berit, Anne, Kirsten Anna, Kirsten-Anna, Erik, John, Otto + en som døde. Levevilkårene på Hammeren ble for små. De dro til Sioux Dalen, der plassen de fikk ble kalt for Sektion 1, Sverdrup Township. Her var Ola Eriksen Øfstireina med å bygge Nidaros kirke, den første kirka i Dakota. Etterkommerne i USA bærer fortsatt navnet Hammer.